

در راستای نسبت ما با مردم و مردمی کردن نظام

اسلامی-مدارا و رفق

باسمه تعالی

خداوند در راستای مدارا با افراد به پیامبر خود می‌فرماید: «فَيَمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لَئِنَّتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتُمْ فَظًا غَلِيظًا لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ» (آل عمران/159) به خاطر رحمت الهی بود که برای مردم نرم شدی و اگر تندخو و خشن و سخت‌دل بودی، از دور تو پراکنده می‌شدند. پس از آن‌ها بگذر و برایشان استغفار کن و با آن‌ها مشورت نما.

1- امام علی «علیه السلام» فرموده‌اند: سه چیز موجب محبت دیگران می‌شود: «الدين و التواضع والسخاء»: دینداری، فروتنی و بخشندگی. و فرمودند: « بِالْحِلْمِ تَكْثُرُ الْأَنْصَارُ. » در سایه حلم و بردباری و تحمل است که یاوران زیاد می‌شوند.

2- امام صادق «علیه السلام» همدردی و مواسات با برادران دینی را وسیله تقرب به خداوند دانسته‌اند. می‌فرمایند: «تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ بِمُوَاَسَاةِ إِخْوَانِكُمْ.» به خدا تقرب جویی با مراعات برادران‌تان.

3- حضرت رسول «صلی‌الله‌علیه‌وآله»: می‌فرمایند: «أَمْرَنِي رَبِّي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ كَمَا أَمْرَنِي بِأَدَاءِ الْفَرَائِضِ.» پروردگارم به من فرمان داد به مدارات با مردم، همان‌طور که امر فرمودند به انجام واجبات. و نیز فرمودند: «مُدَارَاةُ النَّاسِ نِصْفُ الْإِيمَانِ، وَ الرَّفْقُ بِهِمْ نِصْفُ الْعَيْشِ» سازگاری با مردم نیمی از ایمان است و نرمش با آنان نیمی از زندگی.

4- حضرت رسول «صلی‌الله‌علیه‌وآله»: می‌فرمایند: «مَنْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنَ الرَّفْقِ فَقَدْ أُعْطِيَ حَظَّهُ مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ» هر کس را که بهره‌ای از مدارا و رفق داده‌اند، بدون شك بهره‌اش را از خیر دنیا و آخرت داده‌اند. در همین رابطه می‌فرمایند: «مَا

كَانَ الرَّفْقُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ؛» مدارا با چیزی همراه نشد مگر آن که آن را زینت بخشید.

5- رسول اکرم «صلی الله علیه و آله»: «إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ إِنَّمَا فَضَّلَهُمُ اللَّهُ عَلَى خَلْقِهِ بِشِدَّةٍ مُدَارَاتِهِمْ لِأَعْدَاءِ دِينِ اللَّهِ وَحَسَنِ تَقْيِيَّتِهِمْ لِأَجْلِ إِخْوَانِهِمْ فِي اللَّهِ؛» خداوند این رو پیامبران را بر دیگر مردمان برتری داد که با دشمنان دین خدا بسیار با مدارا می کردند و برای حفظ برادران همکیش خود نیکو تقیه می کردند.

6- امام صادق «علیه السلام»: «فِي قَوْلِهِ تَعَالَى (وَقُولُوا لِنَاسٍ حُسْنًا): أَي لِنَاسٍ كُلِّهِمْ مُؤْمِنِهِمْ وَ مُخَالِفِهِمْ، أَمَّا الْمُؤْمِنُونَ فَيَبْسُطُ لَهُمْ وَجْهَهُ، وَ أَمَّا الْمُخَالِفُونَ فَيَكَلِّمُهُم بِالْمُدَارَاةِ لِاجْتِدَابِهِمْ إِلَى الْإِيمَانِ، فَإِنَّهُ بَيَّسَرَ مِنْ ذَلِكَ يَكْفُ شُرُورَهُمْ عَنِ نَفْسِهِ، وَ عَنِ إِخْوَانِهِ الْمُؤْمِنِينَ؛» درباره آیه (و با مردم سخن نیکو گوید) فرمودند: مقصود همه مردمان، اعم از مؤمن و کافر منظور است. اما با مؤمنان باید گشاده رو بود و اما با کافران باید به نرمی و مدارا سخن گفت، تا به سوی ایمان کشیده شوند و کمترین نتیجه اش این است که خود و برادران مؤمنش را از گزند آنان مصون می دارد.

7- رسول اکرم «صلی الله علیه و آله» می فرمایند: «لَا يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَ لَا يَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ إِلَّا مَنْ كَانَ فِيهِ ثَلَاثُ حِصَالٍ: رَفِيقٌ بِمَا يَأْمُرُ بِهِ رَفِيقٌ فِيمَا يَنْهَى عَنْهُ، عَدْلٌ فِيمَا يَأْمُرُ بِهِ عَدْلٌ فِيمَا يَنْهَى عَنْهُ، عَالِمٌ بِمَا يَأْمُرُ بِهِ عَالِمٌ بِمَا يَنْهَى عَنْهُ؛» امر به معروف و نهی از منکر نکند مگر کسی که سه خصلت در او باشد: در امر و نهی خود مدارا کند، در امر و نهی خود میانه روی نماید و به آنچه امر و نهی می کند، دانا باشد.

8- امام علی «علیه السلام»: «عَلَيْكَ بِمُدَارَاةِ النَّاسِ وَ إِكْرَامِ الْعُلَمَاءِ وَ الصَّفْحِ عَنِ زَلَّاتِ الْإِخْوَانِ فَقَدْ آدَبَكَ سَيِّدُ الْأَوْلِيَيْنِ وَ الْأَخْرِيْنَ بِقَوْلِهِ «صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ»: أُعْفُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ وَ صِلْ مَنْ قَطَعَكَ وَ أَعْطِ مَنْ حَرَمَكَ»؛ تو را سفارش می‌کنم به مدارای با مردم و احترام به علما و گذشت از لغزش برادران (دینی)؛ چرا که سرور اولین و آخرین، تو را چنین ادب آموخته و فرموده است: «گذشت کن از کسی که به تو ظلم کرده، رابطه برقرار کن با کسی که با تو قطع رابطه کرده و عطا کن به کسی که از تو دریغ نموده است.»

9- امام محمد باقر «علیه السلام» می‌فرمایند: «إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ قُفْلًا وَ قُفْلُ الْإِيْمَانِ الرَّفْقُ؛» هر چیزی قفلی دارد و قفل ایمان مدارا کردن و نرمی است.

10- امام حسین «علیه السلام» می‌فرمایند: «إِنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَلَا تَمَلُّوا النَّعَمَ» نیاز مردم به شما از نعمت‌های خدا بر شما است. از این نعمت‌ها خسته و بیزار نباشید. والسلام.